

Minimuminkomen: doeltreffendere steun voor armoedebestrijding en werkgelegenheid

Brussel, 28 september 2022

Vandaag roept de Commissie de lidstaten op hun regelingen inzake minimuminkomen te moderniseren als onderdeel van de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting in Europa. In de [voorgestelde aanbeveling van de Raad over een toereikend minimuminkomen met het oog op actieve inclusie](#) wordt uiteengezet hoe de lidstaten hun regelingen inzake minimuminkomen kunnen moderniseren en doeltreffender maken om armoede te bestrijden en tegelijkertijd de integratie van wie kan werken op de arbeidsmarkt te bevorderen.

Het minimuminkomen is een geldbedrag om gezinnen in nood te helpen een bepaald inkomensniveau te bereiken, zodat ze hun rekeningen kunnen betalen en een waardig leven kunnen leiden. Het is bijzonder belangrijk in tijden van economische neergang: het helpt de daling van het gezinsinkomen van de meest behoeftige mensen op te vangen en draagt zo bij tot duurzame en inclusieve groei. Het minimuminkomen wordt over het algemeen aangevuld met voordelen in natura die toegang geven tot diensten, en met gerichte stimulansen om toegang tot de arbeidsmarkt te krijgen. De regelingen inzake minimuminkomen zijn bijgevolg geen passief instrument, maar fungeren als springplank om de vooruitzichten op het gebied van inclusie en werkgelegenheid te verbeteren. Goed doordachte regelingen inzake minimuminkomen waarborgen een evenwicht tussen de bestrijding van armoede, het stimuleren van de werkgelegenheid en het handhaven van duurzame begrotingen.

Het minimuminkomen en de sociale vangnetten moeten in voldoende stimulansen en steun voor begunstigden die kunnen werken, voorzien om zich opnieuw op de arbeidsmarkt te integreren. De opzet ervan moet daarom ook het potentieel van de groene en de digitale transitie ten volle helpen verwezenlijken door transities op de arbeidsmarkt en een actieve participatie van kansarmen te ondersteunen.

De sociale en economische voordelen van adequate en gerichte sociale vangnetten zijn tijdens de lockdowns als gevolg van de COVID-19-pandemie nog belangrijker geworden. Een toereikend minimuminkomen is uiterst relevant in de huidige context van stijgende energieprijzen en inflatie na de Russische invasie van Oekraïne, aangezien de inkomensmaatregelen specifiek op kwetsbare groepen kunnen worden afgestemd.

Mede dankzij het voorstel zullen de sociale doelstellingen van de EU voor 2030 worden verwezenlijkt: het aantal mensen dat met armoede of uitsluiting wordt bedreigd, met ten minste 15 miljoen verminderen conform het [actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten](#). Het voorstel zal de lidstaten ook helpen een andere doelstelling te verwezenlijken, namelijk dat ten minste 78 % van de bevolking tussen 20 en 64 jaar een baan heeft.

Volgens Valdis **Dombrovskis**, uitvoerend vicevoorzitter voor een economie die werkt voor de mensen, *"helpen de stelsels voor sociale bescherming de sociale ongelijkheden en verschillen te verkleinen. Ze waarborgen een waardig leven voor wie niet kan werken, en stimuleren wie wel kan werken opnieuw aan het werk te gaan. Nu veel mensen moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen, is het belangrijk dat de lidstaten hun sociale vangnetten dit najaar moderniseren ter bevordering van de actieve inclusie van de meest behoeftigen. Zo kunnen we armoede en sociale uitsluiting bestrijden en meer mensen aan werk helpen tijdens deze moeilijke periode."*

Volgens Nicolas **Schmit**, commissaris voor Werkgelegenheid en Sociale Rechten, *"wordt meer dan een op de vijf mensen in de EU bedreigd door armoede en sociale uitsluiting. In alle lidstaten bestaan regelingen inzake minimuminkomen, maar uit een analyse blijkt dat ze niet altijd toereikend zijn, niet alle mensen in nood bereiken en mensen niet altijd motiveren om opnieuw op de arbeidsmarkt actief te zijn. Gezien de sterk stijgende kosten van het levensonderhoud en de onzekerheid moeten we ervoor zorgen dat onze vangnetten deugdelijk functioneren. We moeten bijzondere inspanningen leveren om jongeren – onder meer via inkomenssteun – opnieuw aan het werk te krijgen, zodat ze niet in een vicieuze cirkel van uitsluiting terechtkomen."*

Degelijke sociale vangnetten om mensen in nood te helpen

Hoewel alle lidstaten in een minimuminkomen voorzien, lopen de toereikendheid, het bereik en de doeltreffendheid ervan sterk uiteen.

Het [voorstel voor een aanbeveling van de Raad](#) bevat duidelijke richtsnoeren voor de lidstaten om ervoor te zorgen dat hun regelingen inzake het minimuminkomen doeltreffend zijn bij de bestrijding van armoede en de bevordering van actieve inclusie in de samenleving en op de arbeidsmarkt.

De lidstaten wordt aanbevolen:

- **voor toereikendere inkomenssteun te zorgen:**

- Het niveau van de inkomenssteun vaststellen aan de hand van een **transparante en robuuste methode**.
- Zonder afbreuk te doen aan prikkels om te werken, moet ervoor worden gezorgd dat de inkomenssteun **geleidelijk aan een reeks criteria inzake toereikendheid voldoet**. De lidstaten moeten uiterlijk eind 2030 voor toereikende inkomenssteun zorgen zonder de duurzaamheid van de overheidsfinanciën in het gedrang te brengen.
- Het niveau van de inkomenssteun **jaarlijks evalueren en waar nodig aanpassen**.

- **het bereik en het gebruik van het minimuminkomen te verbeteren:**

- De criteria om voor een minimuminkomen in aanmerking te komen, moeten **transparant en niet-discriminerend** zijn. Om bijvoorbeeld gendergelijkheid en economische onafhankelijkheid te bevorderen (vooral ten behoeve van vrouwen en jonge volwassenen), moeten de lidstaten in inkomenssteun per persoon – en niet per gezin – voorzien zonder noodzakelijkerwijs de totale steun per gezin te verhogen. Daarnaast zijn verdere maatregelen nodig om ervoor te zorgen dat eenoudergezinnen met voornamelijk vrouwen als gezinshoofd een beroep op een minimuminkomen doen.
- De aanvraagprocedures moeten **toegankelijk en eenvoudig** zijn en vergezeld gaan van **gebruikersvriendelijke informatie**.
- Het besluit over de aanvraag van een minimuminkomen moet **uiterlijk 30 dagen na het indienen van de aanvraag** worden genomen en het moet mogelijk zijn het besluit te herzien.
- De regelingen inzake minimuminkomen moeten **op sociaal-economische crises kunnen reageren**, bijvoorbeeld door in extra flexibiliteit te voorzien bij de selectiecriteria.

- **de toegang tot inclusieve arbeidsmarkten te verbeteren:**

- Activeringsmaatregelen moeten **voldoende stimulansen bieden om (opnieuw) op de arbeidsmarkt actief te zijn**, waarbij bijzondere aandacht wordt geschonken aan steun voor jonge volwassenen.
- De regelingen inzake minimuminkomen moeten mensen helpen **een baan te vinden en te behouden**, bijvoorbeeld via **inclusief onderwijs en inclusieve opleiding**, steun met het oog op (of na) een stage en mentorschap.
- **Inkomenssteun moet kunnen worden gecombineerd met inkomsten** uit werk gedurende kortere perioden, bijvoorbeeld tijdens proeftijden of stages.

- **de toegang tot ondersteunende en essentiële diensten te verbeteren**

- De begunstigden zouden **daadwerkelijke toegang moeten hebben tot hoogwaardige ondersteunende diensten**, zoals (gezondheids)zorg, opleiding en onderwijs. Diensten ter bevordering van de sociale inclusie (bijvoorbeeld counseling en coaching) zouden beschikbaar moeten zijn voor mensen in nood.
- Bovendien zouden de begunstigden **steeds daadwerkelijke toegang moeten hebben tot essentiële diensten**, zoals energie.

- **Geïndividualiseerde steun te verlenen:**

- De lidstaten zouden een individuele en **multidimensionale behoefteanalyse** moeten uitvoeren om vast te stellen met welke obstakels de begunstigden op het gebied van sociale inclusie en/of werkgelegenheid worden geconfronteerd en welke steun ze nodig hebben om deze obstakels uit de weg te ruimen.
- Op basis hiervan zouden de begunstigden – **uiterlijk drie maanden** nadat ze een minimuminkomen hebben ontvangen – **een inclusieplan** moeten krijgen met gezamenlijke doelstellingen, een tijdschema en een op maat gesneden steunpakket.

- **de governance van de sociale vangnetten doeltreffender te maken** op EU-, nationaal, regionaal en lokaal niveau en de **monitoring- en rapportagemechanismen** aan te scherpen.

Er is EU-financiering beschikbaar om de lidstaten te helpen hun regelingen inzake minimuminkomen en hun sociale infrastructuur te verbeteren via hervormingen en investeringen.

Betere effectbeoordelingen voor billijke beleidsmaatregelen

Vandaag presenteert de Commissie ook een [mededeling over een betere beoordeling van het verdelingseffect van de hervormingen van de lidstaten](#). De mededeling bevat richtsnoeren om de transparantie van beleidsmaatregelen te verbeteren en ervoor te zorgen dat het beleid de bestaande ongelijkheden helpt aanpakken, rekening houdend met de gevolgen voor verschillende geografische gebieden en bevolkingsgroepen, zoals vrouwen, kinderen en gezinnen met een laag inkomen. De mededeling bevat richtsnoeren over de beleidsterreinen, instrumenten, indicatoren, timing, gegevens en verspreiding van de beoordeling. De vandaag gepresenteerde richtsnoeren zijn ook relevant voor de lidstaten bij het ontwerp van hun regelingen inzake minimuminkomen.

Volgende stappen

Het [voorstel van de Commissie voor een aanbeveling van de Raad over een toereikend minimuminkomen met het oog op actieve inclusie](#) zal door de lidstaten worden besproken met het oog op de goedkeuring ervan door de Raad. Zodra het voorstel is goedgekeurd, moeten de lidstaten om de drie jaar verslag bij de Commissie uitbrengen over de voortgang bij de uitvoering ervan. De Commissie zal de voortgang bij de uitvoering van deze aanbeveling ook monitoren in het kader van het Europees Semester. Het voorgestelde instrument – een aanbeveling van de Raad – biedt de lidstaten voldoende speelruimte om te bepalen hoe de doelstellingen van dit initiatief het best kunnen worden verwezenlijkt rekening houdend met hun specifieke omstandigheden.

Achtergrondinformatie

Meer dan [een op de vijf mensen](#) in de EU – in totaal 94,5 miljoen mensen – werd in 2021 bedreigd door armoede of sociale uitsluiting. Sociale vangnetten spelen in dit verband een belangrijke rol: ze ondersteunen deze mensen en helpen hen (opnieuw) op de arbeidsmarkt actief te zijn als dat mogelijk is. Er moet echter voor doeltreffendere sociale bescherming worden gezorgd, aangezien ongeveer 20 % van de werklozen die in armoede dreigen te vervallen, niet in aanmerking komt voor inkomenssteun en naar schatting ongeveer 30 % tot 50 % van wie wel in aanmerking komt, geen beroep op minimuminkomenssteun doet.

Beginsel 14 van de [Europese pijler van sociale rechten](#) bepaalt dat iedereen recht heeft op een adequaat minimuminkomen. Om de sociale inclusie en de werkgelegenheid te bevorderen en ervoor te zorgen dat niemand aan zijn lot wordt overgelaten, heeft de Commissie tal van initiatieven voorgesteld die het voorstel van vandaag aanvullen. Het gaat onder meer om het voorstel voor een [richtlijn betreffende toereikende minimumlonen](#) om ervoor te zorgen dat wie werkt een waardig leven kan leiden; de [Europese kindergarantie](#) om kinderen kosteloze en daadwerkelijke toegang tot essentiële diensten te verlenen; en de [Europese zorgstrategie](#) om de situatie van vooral vrouwen en zorgverleners te verbeteren. De [aanbeveling van de Commissie over doeltreffende actieve steun voor werkgelegenheid \(EASE\)](#) bevat richtsnoeren voor een actief arbeidsmarktbeleid, met inbegrip van bij- en omscholing. De [aanbeveling van de Raad inzake het garanderen van een rechtvaardige transitie naar klimaatneutraliteit](#) bevat specifieke beleidsrichtsnoeren voor een eerlijke transitie, met bijzondere aandacht voor kwetsbare gezinnen. Ten slotte beoogt het [voorstel van de Commissie voor een verordening betreffende een noodinterventie in verband met de hoge energieprijzen](#) de dramatische stijgingen van de energieprijzen aan te pakken door het verbruik te verminderen en de uitzonderlijke winsten van energieproducenten te delen met de meest hulpbehoevenden.

Meer informatie

[Voorstel voor een aanbeveling van de Raad over een toereikend minimuminkomen met het oog op actieve inclusie](#)

[Mededeling over een betere beoordeling van het verdelingseffect van de hervormingen van de lidstaten](#)

[Vragen en antwoorden: een toereikend minimuminkomen](#)

[Factsheet: een toereikend minimuminkomen](#)

IP/22/5706

Contactpersoon voor de pers:

[Veerle NUYTS](#) (+32 2 299 63 02)

[Flora MATTHAES](#) (+32 2 298 39 51)

Voor het publiek: [Europe Direct](#) per telefoon [00 800 67 89 10 11](#) of [e-mail](#)

Related media

 [Mixed family - Lithuania](#)